

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1867.

ΤΟΜΟΣ ΙΙ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 420.

ΠΕΡΙ
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΕΩΣ
 ΤΩΝ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ
 ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ.

Ἐκ τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α΄ τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ καὶ κτίτορος τῆς ἐν Πάτρῳ σιθασμίας μονῆς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ Θεολόγου Ἰωάννου, πρυτανευθέντων αὐτῇ προνομίων, ἦν καὶ τὸ ἔχειν αὐτὴν πλοῖον ἰδιόκτητον χωρήσεως μοδίων θαλασσίων πεντακοσίων, ὀλίγω πλέον ἢ ἑλασσον, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ τὰ χρειώδη τοῖς μοναχοῖς διακομίζηται ὁ τῆς ὁσίας λήξεως ἰδρυτῆς αὐτῆς Χριστόδουλος ὁ Λατρηνός. Περὶ τοῦ τοιοῦτου δὲ πλοίου ἐντέλλεται ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 10 (τῆς δ' ἐμῆς ἀνεκδότου συλλογῆς 1Β΄) χρυσοδόλλῳ αὐτοῦ λόγῳ ἐκδεδομένῳ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1078 (ἴ 1088): «Καὶ ἔσται αἰεὶ κατευμεγεθοῦν τὸ τοιοῦτον πλοῖον, καὶ οἱ τούτῳ ἐμπλείοντες, παρτὸς τοῦ ἐπηρειαστικῶς ἐπιρβαίνοντος· καὶ οὔτε ἀγγραεῖα καθυποβληθήσεται, οὔτε πρός μετακομιδῆν τιῶν χρειωδῶν, καὶ αὐτῇ τῇ βασιλείᾳ μου ἀγαγ-

καιοτάτων, ἀποσταλήσεται, ἢ ἐμβλήσει κόκκον, ἢ συνωνῆς, ἢ στραβοξυλῆς, ἢ χόρτον εἰσαγωγῆ, ἢ ἄλλῃ τινὶ λειτουργίᾳ ἀναγκαιοτάτῃ βαρυνθήσεται· ἀλλ' ἐλεύθερον πάντοτε διατηρηθήσεται, καὶ συνελόντα γίναι, παρτὸς τοῦ ἐπηρειαζοντος, καὶ πάσης ἐπηρειας καὶ κακώσεως, νῦν τε οὔσης καὶ ἐς ὕστερον ἐπιροηθησομένης, ὑπέρτερον τὸ τοιοῦτον πλοῖον διαμείνῃ εἰς τὸ διηγεκὲς· καὶ ἀποκλείσει διὰ παρτὸς ὅπου δὴ καὶ ὅποτε βούλεται, εἰς τὰ τῆς ἐφίας ἅπαντα μέρη καὶ τὰ ἐσπέρια, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς ἀπανταχοῦ γῆσους· καὶ ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀπάντων οὔτε κωλυθήσεται συνόλω, ἢ κατὰ τι ἀγγαρευθήσεται, ἢ ἄλλως ἐπηρειασθήσεται. Καὶ αὐτοὶ γὰρ οἱ κατὰ χώραν δοῦκες, κατεπάνω, καὶ στρατηγοὶ, καὶ οἱ τούτοις ἀντιπροσωποῦντες, ἢ τοποτηρηταὶ καὶ τουρμάρχαι, ἢ ἕτερός τις δουλείαν οἰανδήτινα μεταχειριζόμενος, ἐν οἷς ἂν καὶ ἀποκλείσειε μέρεσι τὸ διαληφθὲν πλοῖον, οὐ πρός ἐπήρειαν καὶ κάκωσιν τούτῳ καὶ τοῖς αὐτῷ ἐμπλείουσιν ἀναφανήσονται, ἢ ἐξορίστους ἐν αὐτῷ ἐμβάλωσιν, ἢ τὸ σύνολον ἐπηρειασοῦσι· μᾶλλον μὲν οὖν καὶ παρτοῖως τούτου κατὰ τὸ δυνατόν ἀρθέξονται, καὶ συλλήπιτορες ἀγτ' ἐπηρειαστῶν, ἐφ' οἷς ἄρα καὶ χρειᾶν αὐτῶν σχολῆ, φανήσονται ὑφορωμένου τοῦ κατατολήσοντος ἀθετήσαι τι τῶν ἐνταῦθα διειλημμένων· τῆν τε ἐκ τῆς βασι-

λείας μου σφοδρὰν ἐπισπίσασθαι ἀγανάκτησιν, καὶ τὴν τοῦ ἴσως ἐκεῖθεν ἀφαιρεθησομένου εἰς τὸ τετραπλάσιον ἀντιστροφῆν.»

Ἐξῆς δ' ὁ διεγγονος αὐτοῦ Ἰσαάκιος ὁ Ἄγγελος, ἐπεπλάτυνε τὸ τῆς μονῆς προνόμιον μέχρι τριῶν πλοίων, χωρήσεως ἐν συνόλῳ μωδίων χιλιάδος μιᾶς πρὸς τῆ ἡμισείᾳ, ἐκδοὺς ἐπὶ τούτῳ καὶ τὸν ὑπ' ἀριθ. 20 (12' τῆς ἐμῆς συλλογῆς) χρυσόβουλλον αὐτοῦ Λόγον κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1186, δι' οὗ ἐγκυλεύεται: «ἐξκουσσεύεσθαι τὰ τοιαῦτα πλοῖα καὶ ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τῆς δεκατείας, εἴτουρ κομμερκίου, ἐπὶ τε τῶν οἰναρίων καὶ παντὸς ἐτέρου εἶδους καὶ πράγματος.» Ὡς αὐτως δὲ καὶ ὁ τοῦτον διαδεξάμενος ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξιος ὁ Γ', ἐπεκύρωσε τοῦτ' αὐτὸ τὸ προνόμιον, πλὴν ἐφ' ἐνὶ καὶ μόνῳ πλοίῳ, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 24 (Κ' τῆς ἐμῆς συλλογῆς) χρυσοβούλλου Λόγου αὐτοῦ ἐκδομένου κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1197.

Τῶν χρυσοβούλλων οὖν τούτων οἰοεὶ ἐπικκολούθημα εἶσιν αἱ ἐξῆς δημοσιευόμεναι τρεῖς ἀνέκδοτοι πράξεις (ἀριθ. 55, 69, καὶ 70 τῶν πολιτικῶν τῆς μονῆς ἐγγράφων) τοῦ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει σεκρέτου τῆς θαλάσσης (= ὑπουργείου τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ), τὰ μόνον τοιοῦτου εἶδους σωζόμενα ἐν τῷ τῆς μονῆς ἀρχαίῳ ἐγγράφῳ ἐξ ὧν τρία τινὰ μνηθάνομεν· α) ὅτι τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα κατεγράφοντο παρὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἐν ταῖς δημοσιακοῖς κώδικε· β) ὅτι κατεμετρεῖτο ἡ χωρήσις αὐτῶν (ἢν χωρητικότητα κακοζήλως ἅμα καὶ ξενοτρόπως εἶπον οἱ καθ' ἡμᾶς νομοθέται) παρ' αὐτοῦ τοῦ τῆς θαλάσσης σεκρέτου, πρὸς τὸ ἐπιβάλλεσθαι αὐτοῖς ἀναλόγως τὴν ἔκτισιν τῶν νενομισμένων τελῶν· καὶ γ) ὅτι ἐκ τοῦ ὄλου τῆς χωρήσεως ἀριθμοῦ ἐγένετο συνήθως ὑφαίρεσις δέκα τοῖς ἑκατὸν ὑπὲρ τοῦ κεκτημένου τὸ πλοῖον, δηλονότι πρὸς ἐλάττωσιν τῶν τελῶν. Καὶ συνάγεται ἄρα, ὅτι τὸ καταγράφεσθαι ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ τὰ πλοῖα καὶ τὴν χωρήσιν αὐτῶν καταμετρεῖσθαι, οὐκ ἔστι τῶν νεωτέρων χρόνων ἐπινοήμα, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν τῶν παλαιῶν βυζαντινῶν ἀρξάμενον φαίνεται. Τῶν δὲ τριῶν αὐτῶν ὑπουργικῶν πράξεων αἱ μὲν ὑπ' ἀριθ. 55 καὶ 70 εἰσὶν αὐτὰ τὰ ἀρχέτυπα, ἡ δ' ὑπ' ἀριθ. 69 ἐστὶν ἐν ἀντιγράφῳ συγχρόνῳ, ὡς ὁ τῆς γραφῆς ἐμφαίνει χαρακτήρ.

Καὶ ἄλλοι δὲ ὀρισμοὶ τῶν νεωτέρων βασιλέων περὶ τῶν πλοίων τῆς μονῆς σώζονται ἐν τῷ ἀρχαίῳ αὐτῆς. Πλοῖα δ' ἐκέκτητο ἡ μονὴ μέχρι τῆς πρώτης δεκαετηρίδος τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος· νῦν δ' οὐδὲ ἐν ἔχει.

Ἐκ Πάτμου, 28 Ἰουνίου 1867.

I. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.

A.

Ἡ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ διακειμένη σεβασμία μονὴ τοῦ ἐν ἀποστόλοις ἠγαπημένου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἔχουσα διὰ θείων καὶ βασιλικῶν προσκυνητῶν χρυσοβούλλων ἐξκουσσεῖαν¹ πλοίων ἰδιοκτητῶν χωρήσεως χιλιάδων δύο, μικρόν τι πλέον ἢ ἔλασσον, ὀφειλόντων διαπλωτίζεσθαι ἐν πάσις ταῖς κατὰ τε ἀνατολὴν καὶ δύσιν παραλίαις χώραις τῆς Ῥωμανίας, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νήσοις· ἐν δὲ τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων καταίρειν ἅπαξ τοῦ ἐνικυτοῦ, καὶ ἐπικπολύειν πάσης καὶ παντοίας ἐξκουσσείας, ἀπὸ τε δόσεως ἀντιναύλου², δεκατέως οἰναρίων³, κομμερκίου⁴ παντὸς εἶδους, ἄνευ τῶν κεκωλυμένων, καὶ ἐτέρας οἰαςδήτινος ἐπηρείξαι καὶ συζητήσεως, καθὼς πλατύτερον τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ἐξκουσσείας προσόντα τῇ μονῇ χρυσόβουλλα παριστώσιν, ἐφθασεν ἐπικτήσασθαι κατὰ διαφόρους καιροὺς πλοῖα ἰδιόκτητα, ὅσα δὴ καὶ ἐπεκτήσατο, ἐξαμωθέντα⁵ καὶ παραδοθέντα παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου⁶.

Ὅτι δὲ τὰ μὲν τούτων κατάβρωμα τῇ θαλάσῃ γεγόνασιν, τὰ δὲ καὶ ἀλλοτρόπως ἀπώλλοντο (sic), καθὼς τοῦτο παρὰ τοῦ τιμωτάτου καθηγουμένου κυροῦ Ἀρτενίου καὶ τῶν μοναχῶν τῆς τοιαύτης μο-

¹) Ἐλευθερίαν, ἀτέλειαν. Ὅρα δὲ τὰ πλατύτερον περὶ τῆς λέξεως σημειωθέντα μοι ἐν τῇ Πανδώρα [τόμ. Ιγ', σελ. 50].

²) Φόρος ἦν τὸ ἀντιναυλον παρὰ τῶν ναυτιλλομένων τελούμενος, ὑπ' Ἀλεξίου τοῦ Γ' ἐπιβληθείς, ὡς φησι Νικήτας ὁ Χωνειάτης [εἰς Ἀλέξ., σελ. 639. Bonn.]. Ἄλλ' ὡς ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 χρυσοβούλλου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ δείκνυται, πολλῶν πρὸ τούτου ὁ τοιοῦτος εἰσπράττετο φόρος· πλὴν εἰ μὴ τις ἐκεῖνος εἶποι, ὅτι κατηργημένον ὄντα ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἀνανεώσατο ὁ Ἀλέξιος αὐθις.

³) Παρὶ τοῦ ὑπεκοριστικοῦ τούτου τύπου ἐπιβι τὰς τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ σημειώσεις εἰς τὸ Ἀρτενίου Ἐγχειρίδιον Ἐπικτήτου [XII. § 2]. Ἀλλὰ καὶ οἱ Βυζαντινοὶ κέρηνται τῇ λέξει, εἶπον: «Καὶ ἐπέμφθησαν αὐτῇ ἀπὸ τῆς πόλεως βρώσιμά τινα καὶ εἰν ἄ ρ ι α» [Χρον. Ἀλεξάνδρ. εἰς Ἡράκλ. σελ. 904.]. Καὶ: «Σημείωται οὖν τὸν κανὸνα διὰ τοῦς ἱερωμένους, ἐμπορευομένους εἰ ν ἄ ρ ι α, καὶ βαλανεῖα παντεῶντας» [Βαλο. Ἑρμην. εἰς καν. 11' τῆς Α' Συν.].

⁴) Ἀπὸ τοῦ λατίν. *Commercium*, ἕπερ εἰσέτι οὐκ ἀπέπτυσεν τῶν ἀγοραίων τὸ ἴδιωμα.

⁵) Τὸν ἑσούχιον ὁ Κοραῆς διορθῶν ἐν τῷ: «Ἐξημεῦσαι (γρ. Ἐξαμεῦσαι), ἀποκινῆσαι,» προστίθησι: «Καὶ ἴσως τούτου τοῦ Ἐξαμῶνος ὑπῆρχε πῖλαι καὶ συγγενὲς καὶ συνώνυμον ἕτερον καὶ τὸ Ἐξαμόνω, τῇ συζυγίᾳ μίγη διαφέρον· ὅθεν ἡ συνήθεια ἐπλασε τὸ Ἐξαμόνω, ὃ ἐστὶν ἀνατείνω τὴν χεῖρα, καὶ οἷον ἀποκινῶ τοῦ λοιποῦ σώματος» [Σημ. εἰς Ἰσοκρ. μέρ. Β', σελ. 277.]. Οὐκ ἔστι μόντοι αὕτη τοῦ Ἐξ α μ ὶ ο ἢ ὁρθὴ σημασία. Χρηται γὰρ τῇ λέξει ἡ συνήθεια εἰς δήλωσιν τοῦ διὰ μέτρον ἔντατοῦ, ἢ καὶ ἐκ παραλληλισμοῦ τῶν σωμάτων, ἐκμετρεῖν· ὅθεν καὶ τὸ κατωτέρω ἀναφερόμενον Ἐξ α μ ο ν, ὑπερ αὐτό τε τὸ μέτρον καὶ τὴν ἐκμέτρησιν σημαίνει, ὡς καὶ καθ' ἡμᾶς Ἐξ α μ ο ν καὶ Ἐξ α μ ἄ ρ ι ο ν λέγεται. Αἱ δὲ συνθῆσάτα αὐτὰ λέξεις οὐχ εὐρηται κατακεχωρισμέναι ἐν τῷ τοῦ σοφοῦ λεξικογράφου Βυζαντιοῦ «Λεξικῷ τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλλην. διαλέκτου.»

⁶) Ἰπουργείου. Ὅρα δὲ μοι τὰ ἄλλοτε ἐν τῇ Πανδώρα σημειωθέντα περὶ τούτου [τόμ. Ιγ', σελ. 119].

νης, τοῦ τε ἱερομονάχου καὶ οἰκονόμου κυροῦ Ἀντωνίου, τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἰωαννικίου καὶ τοῦ νκυκλήρου κυροῦ Ἀντωνίου ἐπληροφορήθημεν, ἐπεκτίσατο καὶ νῦν ἡ δηλωθεῖσα μονὴ ἕτερον πλοῖον ἰδιόκτητον, καὶ ἐδέησεν ἐξαμωθῆναι τοῦτο, προσήλθον τῷ καθ' ἡμᾶς σεκρέτῳ ὅ τε βηθεῖς τιμιώτατος καθηγούμενος καὶ οἱ δηλωθέντες μοναχοί, καὶ ἤτήσαντο ἐξαμωθῆναι τοῦτο καὶ παραδοθῆναι αὐτοῖς, κατὰ τὴν τοῦ σεκρέτου συνήθειαν.

Ἡμεῖς οὖν τῇ τούτων αἰτήσει προσχόντες, ἐπεὶ τὸ προσιτάμενον ἦν οὐδέν, διὰ τὸ ἰδιόκτητον εἶναι τὸ τοιοῦτον πλοῖον τῆς δικληφθείσης μονῆς, παρεγενόμεθα ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῷ λεγομένῳ Νεωρίῳ⁷, ἐν ᾧ τοῦτο ἐλλειμενίζόμενον ἦν, καὶ παρόντων ἀπὸ τῶν ἐλαιοπρόχων⁸ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου, Ἰωάννου τοῦ Συροπούλου, Βασιλείου τοῦ Ἀρμενοπούλου, Κωνσταντίνου τοῦ Τζίτα, Λέοντος τοῦ Λοῖνου, Παγκάλου τοῦ Τρικλινιώτου καὶ τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῦ τιμιωτάτου καθηγουμένου καὶ τῶν μοναχῶν, τῷ συνήθει ἐξάμῳ τοῦτο καθυπεβάλομεν. Μίτου γὰρ διαταθέντος διὰ χειρῶν τοῦ τε δηλωθέντος Συροπούλου καὶ Ἰωάννου Ἀναγνώστου τοῦ Καματηροῦ⁹, τοῦ ἐνεργαῦντος τὸ πρωτομυνηδατορικὸν δικαίῳ τοῦ πανσεβάστου θεοῦ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Τορνίκη¹⁰, εὗρομεν τὸ μῆκος τούτου ἀπὸ τοῦ καταρτίου καὶ μέχρι τῆς ἐν τῇ πρύμνῃ φρακτῆς, μεθ' ὑπεξαίρεσιν τῆς ἀντλίας, πήχεων δεκάοκτώ τὸ πλάτος, κατὰ τὸ μεσαίτατον καὶ μόνον τῆς νῆος, πήχεων ἐννέα καὶ τὸ βάθος, κατὰ τὸ αὐτὸ μεσαίτατον, πήχεων δύο πρὸς τῷ ἡμίσει καὶ τῷ τετάρτῳ ἀφ' ὧν ὑπεξελόντες ἀπὸ μὲν τοῦ πλάτους πῆχυν ἓνα, ἀπὸ δὲ τοῦ βάθους πήχεος τὸ τέταρτον, διὰ τὸ μακρότατον εἶναι τὸ πλοῖον καὶ στενοεπίμηκες, καὶ ἔχον ἐξ ὀλοκλήρου ἰσότητα, διὰ τὸ τὴν

πρύμνην καὶ τὴν πύρραν στενοτέραν εἶναι τῆς μέσης κατὰ τὸ πλάτος ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸ βάθος, διὰ τὸ ὑπερανεστηκυῖαν εἶναι τὴν τῶν ῥηθῆσει μέρεσι, περιεστήσαμεν τὴν τούτου χώρησιν εἰς μοδίους¹¹ θαλασσίους διεχιλίους τριάκοντα τέσσαρας σὺν τῇ τῆς πρύμνης χωρήσει, καταλογισθείση μοδίων θαλασσίων ἑκατὸν, καὶ εἰς τὴν τῶν ἐγκοίτων καὶ τῶν σχοινίων ἀπόθεσιν, ὡς τῆς πύρρας μὴ ἐχούσης οἰανδῆτινα χώρησιν, διὰ τὸ τὸν ἀρτέμονα τοῦ τοιοῦτου πλοῖου ἴστασθαι εἰς τὸ ἄκρον τούτου, ἐαθέντων καὶ τῶν συνήθως ἐωμένων μοδίων δέκα ὑπὲρ ἑκάστης ἑκατοστῆς.

Οὕτω τοίνυν τοῦ τοιοῦτου ἐξάμου παρ' ἡμῶν γεγονότος, παρεδόθη τὸ δηλωθὲν πλοῖον τῇ πολλακίς ῥηθείσῃ μονῇ, ὀφείλον ἐξκουσσεύεσθαι κατὰ τὴν περιλήψιν καὶ δύναμιν τῶν προσόντων αὐτῇ θείων καὶ βασιλικῶν προσκυνητῶν χρυσοβούλλων. Εἴπερ μέντοι μετασκευασθὲν τὸ τοιοῦτον πλοῖον ἐξύστερον, εὐρεθῆ χωρήσεως πλείονος, οὐ κατὰ τι ἕνεκεν τούτου εὐθυνθησόμεθα †

Μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ζ'.¹²

- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος¹³ τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Γεώργιος ὁ Τζίτας †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Κωνσταντῖνος σεβαστὸς ὁ Σχοινᾶς †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Ἰωάννης σεβαστὸς ὁ Σγουρός †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Ἰωάννης ὁ Ματζούκης †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεόδωρος ὁ Μαδαρίτης †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου Νικηφόρος ὁ Παπαγωμένος †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεοχάριστος ὁ Εἰρηνικός¹⁴ †

⁷) Νοεὶ πάντως τὸ ἐν τῷ Κερατίῳ κόλπῳ Νεωρίον, ἐπ' οὗ καὶ ἡ παρ' αὐτῷ πόλις τοῦ Νεωρίου ἢ Νεωρία (ἀντὶ Νεωρίαι) ἐπωνόμαστο (τῶν Μπαγτσι—καπουσοῦ.) [Σ. Δ. Βυζαντ. Κωνσταντινουπόλ. τόμ. Δ', σελ. 109 καὶ 120.].

⁸) Οὐκ οἶδ' αὖτε περὶ τοῦ τοιοῦτου ὀνόματος, ὅπου ἀξιωματὸς τίνος ἐστὶ δῆπου σημαντικόν· καὶ ἴσως εὐρηταί ἐν ταῖς Γλωσσαστείαις, ὧν ἐγώ γε ἰνδῆς εἰμὶ τὸ νῦν ἔχον.

⁹) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ὑπῆρξαν καὶ δύο πατριάρχαι, ὁ δυσκλήτης Βασιλείος Β' (τῷ 1184) καὶ Ἰωάννης ὁ Γ' (τῷ 1199), ἐπ' οὗ καὶ ἡ πόλις δολίως ἔαλε ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς δύσεως σταυροφύρων ἐκείνων. Ὅτι δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἦν τοῦτο τὸ γένος, δῆλον ἐξ ἐκείνου, ὅτι ἡ βασιλίς Εὐφροσύνη τοῦ Ἀλεξίου Γ' ἡ σύζυγος, ἀδελφὴ ἦν Βασιλείου τοῦ Καματηροῦ [Χων. εἰς Ἀλέξ.].

¹⁰) Παλαῖον καὶ ἐπίσημον τῶν Τορνικίων τὸ γένος. Λέων ὁ Τορνίκιος προσῆκε μητρόθεν τῷ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου γένει· τυραννησιόντα δ' αὐτὸν καὶ ἀποστατήσαντα, συλλαβὸν ἐκείνος ἀπετόφλωσεν [Χων. Χρον. σελ. 281 Paris.]. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος εὐτος ἀχρημάτιστος καὶ τῆς πίλαως ἑπαρχος ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Γ' [Χων. εἰς Ἀλέξ.] Ἐσημαίωται μοι δὲ καὶ περὶ τῆς σημασίας τοῦ Λογοθέτης ἐν τῇ Πανδώρα [τόμ. Ιγ', σελ. 119.].

¹¹) Ὡς ἑλληνικῶν ἐσημαίωσατο τὴν λέξιν ὁ Κοραῖς, «ἀλλὰ διοταζομένην (κατὰ τὸν Οὐόσσιον) ἀν' ἐπλάσθη ἀπὸ τὸ Modius ῥωμ. ἢ ἀπὸ τὸ ἑβρ. Μιδδᾶ, τὸ σημαῖνον μέτρον» [Ἄτακτ. τόμ. Ε', σελ. 209.]. Ὅπως ποτ' ἂν ἔχη, ἡ λέξις σώζεται ἔτι καὶ νῦν ἐν Νάξῳ, Κῷ καὶ ἄλλαις νήσοις τοῦ Αἰγαίου. Ἐν Κῷ μάλιστα μῦθον λέγουσιν οἱ γεωργοὶ τὸ τουρκικὸν κοιλόν. Ἐνταῦθα δ' ὁ λόγος ἐστὶ περὶ μοδίων θαλασσίων, ὡς κατωτέρω δηλώσει τὸ ἔγγραφον· οἷτινες πρόδηλον ἐστὶ διάφορον τῶν χερσαίων. Ὁ λεξικογράφος Βυζάντιος παρατίθεται τὴν ἐξῆς μαρτυρίαν ἐν λέξ. Μόδιος: «Ὁ θαλάσσιος μῦθος ὑφαίλει χωρεῖν σίτου καθαρῷ λίτρας 40»· ἐπεὶ δὲ, καθὰ ἀναλογίζεται ἐν τῷ Γ' μετρολογικῷ πίνακι τοῦ ἑαυτοῦ λεξικοῦ, τὸ κοιλόν ἐστὶν ἴσον 33, 166 λίτραις ἑλληνικαῖς, ἢ δ' ὅσα ἴση λίτρα 1 1/2, δύναται ἄρα ὁ θαλάσσιος μῦθος ὀκτάδας 30.

¹²) Προσπίπτει τῷ 1188 σωτηρίῳ ἔτει.

¹³) Ἐπιθετὴ τὰ σηματοθέντα μοι καὶ περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐν τῇ Πανδώρα [τόμ. Ιγ', σελ. 84.].

¹⁴) Θεοδώρου Εἰρηνικοῦ μνημονεύει μετ' ἐγκωμίων ὁ Χωνιάτης, εἰς ἐν Ἀλέξιο ὁ Γ' τὴν τῶν κοινῶν κυβέρνησιν ἦν ἀναθεωτικῶς [εἰς Ἀλέξ.]. Ὁ δ' αὐτὸς καπὶ τὴν πατριαρχικὴν ἔβη περιωπὴν, καὶ ἐξαετίαν ἔβη τὸν θρόνον ἐκδομησε (1214—1221.).

- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σερκέτου τῆς θαλάσσης
 Ἀλέξιος ὁ Σεργόπουλος †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σερκέτου Βασί-
 λειος ὁ Ἀγέλαστος †
 † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σερκέτου Ἀνδρό-
 νικος σεβαστὸς ὁ Σπληνιάρης †
 † Ὁ δούλος τοῦ κρατταίου καὶ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως
 Κωνσταντῖνος πρωτονωβελισιμοῦπέρτατος,¹⁵ καὶ
 παραθαλασσίτης¹⁶ ὁ Κασταμονίτης¹⁷ †
 † Ὁ σεβαστὸς¹⁸ καὶ παραθαλασσίτης Κωνσταντῖνος
 ὁ Ραδηνός †

¹⁵) Ἦγουν ὑπέρτατος τῶν ἐν εὐγενεστάτοις πρώτων (ὡς ἂν εἴποι τις κατὰ λέξιν. Ἐστὶ δὲ σύνθεσις ἐρημαφρόδιτος ἐκ δύο λέξεων ἑλληνικῶν καὶ τοῦ λατιν. Nobilissimus) ! Αἱ δὲ τοιαῦται ἔσθη κακίπλαστοι τόσῳ καταγέλαστοι ὀνομασίαι, ἐξαμβλώματα τῆς αὐλικῆς πτωχαλαζονείας, ἀναπολοῦσιν ἡμῖν τοῦ κομικοῦ τοῦς Σφραγιδονοχαραγοκομήτας, Σαλπυγολογχοπηνάδας καὶ Σαρκασμοπιστυοκάμπτας [Ἀριστοφ. Νεφ. ζ. 331 καὶ Βάτρ. ζ. 997], καὶ τοῦτ' αὐτὸ τοῦ ἰταλικοῦ λογίου τὸ: Fumo senza gusto. Καὶ ὁ ἄλλως δὲ βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς, κρατερὸς τ' αἰχμητὴς Ἀλέξιος, λίαν ἐλευθέρως, ἵνα μὴ εἴπω κενόσπουδος, ὤφθη, πρῶτος αὐτὸς χαλκείας, τοῦς Σεβαστοκράτορας, Πανυπερσεύάστους κλπ., περὶ ὧν ἐπευφημεῖ γυναικοφρόνως ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ἄγνα: «Τούτων δὲ τῶν ἀξιωματίων τὴν κεινοτομίαν ὁ ἐμὲς πατὴρ προσεξέυρατο' τὰ μὲν συνθεῖς, καθάπερ ἀνωθεν εἴρηται, τοῖς δὲ καὶ παραχρησάμενος. Τὸ μὲν γὰρ Πανυπερσεύαστος καὶ Σεβαστοκράτωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα συντέθεικα κατὰ γνώμην, τῇ δὲ τοῦ Σεβαστοῦ ἀξίᾳ παραχρησάμενος φαίνεται. Σεβαστοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς ἀνίκηθεν ἐπιθετικῶς ὀνομάζοντο, καὶ ἦν ἐξιδιαιτέρως εἰς βασιλέας λεγόμενον τὸ τοῦ Σεβαστοῦ ὄνομα. Αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινότερον πρῶτον κατήνευχε τὴν τοιαύτην ἀξίαν. Εἰ γὰρ τις εἰς ἐπιστήμην καὶ τινα ὑπερτάτην φιλοσοφίαν ἀνάγοι τὴν βασιλείαν, ὡς περ τέχνην οὖσαν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, θαυμάσειτο ἂν καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα, οἶδν τινα ἐπιστήμονά τι καὶ ἀρχιτέκτονα, τὰ ὑπὸ τὴν βασιλείαν κεινοτομοῦντα καὶ πράγματα καὶ ὀνόματα' πλὴν ἔσεν οἱ μὲν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν προστάται διὰ σαφάνειαν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων ἐφεύραντο, ὁ δὲ ἐπιστημονάρχης οὗτος Ἀλέξιος πρὸς τὸ συμφέρον ἅπαντα τῇ βασιλείᾳ διεκονόμητο, ξενίζων πολλὰς καὶ περὶ τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τὴν κλήσιν τῶν ὀνομάτων » [Ἀλεξ. Γ', σελ. 78—79. Πρβλ. καὶ Ζων. σελ. 206].

¹⁶) Παραθαλασσίτην νοτιέων τὴν ἀξίωμα ἢ ὑπόργημα τι θαλάσσιον ἔχοντα, καθὼ καὶ τῷ Δουκαγγίῳ σεσημαίωται [λέξ. Παραθαλασσίτης] οἷος, λόγου χάριν, ὁ καθ' ἡμᾶς Λεμενάρχης, ἢ καὶ ὁ Τελέωνης, ὡς τεκμαιρόμεθα ἀπὸ τῶν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 20 χρυσόβουλλῳ τοῦ Ἰσακίου διεληγμένων' εἰ δ' αὐτοί, ὡς εἴκεν, ἦσαν καὶ τοῦ σερκέτου τῆς θαλάσσης εἰ προϊστάμενοι.

¹⁷) Νικήτας Κασταμονίτης ὀνομάζετο καὶ τις τῶν Ἀλεξίου τοῦ Ἀ' στρατηγῶν, ὁ καὶ κατανικηθεὶς ὑπὸ τοῦ διαβεβοημένου πειρατοῦ Τζαχᾶ [Ἄν. Ἀλεξ. Ζ', σελ. 206].

¹⁸) Ἴδε ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 15 σημείωσιν. Τούτου δὲ τοῦ Ραδηνοῦ καὶ Χωνιάτης μέμνηται [εἰς Ἀλεξ.] Ἐπὶ δὲ Ἀλεξίου τοῦ Ἀ', ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους Ἰωάννης Ραδηνός ἐτύγχανε πρέσβης καὶ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς σακκέλλης (= ὑπουργ. τοῦ ἰδίου ταμείου τοῦ αὐτοκράτορος, εἴτε ταμίης) [βλ. Πανδ. τόμ. Γ', σελ. 119], ὡς ἔχει ἢ ὑπογραφή αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. Θ' αὐτοκρατορικῷ Πεντακίῳ τῆς ἐμῆς συλλογῆς.

B'.

† Τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἐν τῇ νήπῳ Πάτμου δικειμένης, καὶ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένης τοῦ ἐπιστηθίου ἡγαπημένου μαθητοῦ τῷ σωτῆρι Θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου πρεθένου τοῦ Θεολόγου, πορισμένης χρυσόβουλλα τοῦ ἐν μακαρίῳ τῇ λήξει ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, διοριζόμενα ἔχειν τὴν τοιαύτην μονὴν ἐξκουσεῖαν πλοικρίων τριῶν,¹ μὴ καταγεγραμμένων τοῖς δημοσικοῖς κώδικεσιν, ὄντων τε χωρήσεως χιλιάδος μιᾶς πρὸς τῆς ἡμισείας, μικρόν τι πλέον ἢ ἔλασσον, ἐγγωροῦντά τε, τὰ τοιαῦτα πλοῖα πλέειν ἀπενταχοῦ τῶν τῆς ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας μερῶν, καὶ διατηρεῖσθαι ἀνώτερα πάσης οἰαςδήτινος συζητήσεως τε καὶ ἐπηρεῖας, ναύλου, ἀντιναύλου, οὐ μέντοι γε καὶ [τῶν κεκωλυμένων?] ² καὶ διὰ τοῦτο προσελθόντων τῶν τῆς ῥηθείσης μονῆς μοναχῶν τῷ προσεβασίλευκότι κυρῷ Ἰσακίῳ τῷ Ἀγγέλῳ, καὶ αἰτησμένων ἐπικυρωθῆναι μὲν παρὰ τῆς ἀγίας αὐτοῦ βασιλείας τὰ ῥηθέντα προσκυνητὰ χρυσόβουλλα τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, προπάππου τῆς ἀγίας αὐτοῦ βασιλείας, ἐπιβραβευθῆναι [δὲ καὶ τὴν τῆς] ³ δεκατείας ἐξκουσεῖαν, καὶ τῇ δεήσει σύνδρομον αὐτίκα πορισάμενων χρυσόβουλλον Λόγον τῆς ἀγίας αὐτοῦ βασιλείας, ἐπικυροῦντα μὲν, κατὰ τὴν αἴτησιν αὐτῶν, καὶ τὰ προπορισθέντα τῇ αὐτῇ μονῇ χρυσόβουλλα, μέγα δέ τι καὶ πολυόρουσιν ἄ...
 ... ἀπὸ τοῦ κατὰ ποταμὸν εἰς πάντα κόσμον ἐπιρρέυσαντος πολ... τοῦ ἐλέους τοῦ κράτους αὐτοῦ, τῶν δηλωθέντων μοναχῶν διὰ τῆς δεήσεως αὐτῶν, ὡς διὰ τ[ινος χ]κράτορος κατὰ πρηνοῦς βροῦσης, ἐφελκυ[σμένων...] τῆς δεκατείας χρυσόβουλλον Λόγον τῆς ἀγίας αὐτοῦ βασιλείας, τὸν οὕτως ἐν μέρει περιέχοντα: Ἄ' Ἐπεὶ δὲ οἱ κατὰ τὴν ῥηθείσαν σεβασμίαν μονὴν, ἠτήσαντο τὴν βασιλείαν μου ἐξκουσεῖσθαι τὰ τοιαῦτα πλοῖα καὶ ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τῆς δεκατείας, ἦτοι τοῦ κομμερκίου, πῶς οὐκ ἂν ἡ βασιλεία μου τὴν αἴτησιν τούτων προσεδέξατο; Ἄ' Ἀντὶ γὰρ τῶν πατέρων ἐγεννήθησαν υἱοί.⁴ Ἄ' Ἐφ' ᾧ καὶ, ὡς περ ὁ ἀοιδίμος ἐκεῖνος βασιλεὺς καὶ πρόπαππος τῆς

¹) Οὐκ εἰδ' ἔπος συμβιβάσω τὴν διαφωνίαν. Τὸ γὰρ ὑπ' ἀριθ. 10 χρυσόβουλλον τοῦτο τοῦ Ἀλεξίου, ὡς περ δὴ καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 13 (τῆς δ' ἐμῆς συλλογῆς IB' καὶ IA') ἐπικυρωτικὸν τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Ἰωάννου, ἐν καὶ μόνον ἀναφέρεισι πλοῖον χωρήσεως μοδίων πεντακοσίων.

²) Διὰ τοῦ ῥήματος τούτου ἀναπληρωτέον μοι ἴδοξε τὸ λελλοθέν μόνον τοῦ ἀρχιετύπου, ὀδηγουμένῳ ἀπὸ τε τῶν χρυσόβουλλων αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων δύο πράξεων τοῦ τῆς θαλάσσης σερκέτου.

³) Καὶ ταύτην τὴν ἀναπλήρωσιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὀδηγηθεὶς ἐποιήσαμην.

⁴) Ψαλ. ΜΔ', 17.

βασιλείας μου ἀφῆκεν ἀτέλεστον⁴, ἡ βασιλεία μου πρὸς πέρας ἄγει καὶ τελειοῖ. Διορίζεται γὰρ διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου [Λόγου]⁵ ἔχειν μὲν τὰ προσόντα τῆ διαληθθείση μονῆ χρυσοβούλλα, ὡς δεδῆλωται, τὸ ἀπαρρυγχείρητον καὶ ἀπαράθραυστον, καὶ μὴ τολμᾶν τινα τῶν δημοσιακῶς ἐνεργούντων δουλείας, ἢ αὐτὸν τὸν κατὰ καιροὺς παραθαλασσίτην πειρᾶσθαι μερικῶς, ἢ καθόλου ἐπηρραστικῶς ἀθετεῖν τι ἢ ἀνατρέπειν τῶν ἐμπειριηλημμένων αὐτοῖς, ὡς ὀφειλόντων λογιζέσθαι ὡς εἰ γὺν παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐγεγόνεισαν⁶ δεχουσεύεσθαι δὲ σὺν τούτοις καὶ τὸ⁶ τῆς δεκατείας ἅπαν κεφάλαιον ἀπὸ τε τῶν οἰναρίων καὶ παρτὸς ἑτέρου εἶδους καὶ πράγματος τὰ δηλωθέντα πλοιάρια, καὶ ἐν τῇ θεοσώστῳ Κωνσταντινουπόλει ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καταίροντα, ὡς ὀφειλόντα δέχεσθαι καὶ τὰ τῷ τοιοῦτῳ κεφαλαίῳ τῆς δεκατείας ἀνήκορτα, καὶ τοῖς κατὰ καιροὺς ἐνεργοῦσι τὰς τῆς θαλάσσης δουλείας, τῇ ἐμφανίσει καὶ μόνη τῶν μελλουσῶν προβαλεῖν πεπιστωμένων ἀποδείξεων ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς πολλακίς διαληθθείσης σεβασμίας μονῆς, εἴτε ἐπὶ πάκτον⁷ ἢ καὶ εἰς τὸ πιστὸν ἐνεργοῦσι⁸ καὶ ἐ[πεί] ἐδέησε τῷ μέρει τῆς αὐτῆς μονῆς ἐξαμωθῆναι παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου, κατὰ τὴν συνήθειαν, καὶ παραδοθῆναι αὐτοῖς τὸ ἐκ καινῆς παρ' αὐτῶν ἰδίους ἀναλώμασιν νκυπηγηθὲν πλοῖον, ὡς τῶν προσόντων αὐτῇ ἑτέρων ἐξημωμένων καὶ παραδεδομένων πλοίων νκυπηγῶ περιπεσόντων⁹ ἡμεῖς ἐν ἀκριβεῖ πληροφορίᾳ ὄντες τοῦ ἰδιόκτητον εἶναι τῇ δηλωθείσῃ μονῇ τὸ πλοῖον, ἐπιστάντες τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Νεωρίου, ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον ἐλλιμενίζετο (sic), πλοῖον, τῷ συνήθει ἐξάμῳ τοῦτο καθυπεβάλλομεν (sic), παρουσίᾳ, ἀπὸ μὲν τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου, Ἰωάννου Ἀναγνώστου τοῦ Καματηροῦ τοῦ ἐνεργούντος τὸ πρωτομανδατομικὸν ὀφφίκιον⁸ δικαίῳ τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων⁹ κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ

Τορνίκη, Βασιλείου τοῦ Ἀρμενοπούλου τοῦ ἐνεργούντος τὸ πρωτοελατικὸν¹⁰ δικαίῳ τοῦ βασιλικῆς βεστικαρίτου,¹¹ τοῦ Εὐσταθίου τοῦ Κασταμονίτου, τοῦ Συροπούλου Ἰωάννου, τοῦ Τζίτα Κωνσταντίνου, Μανουῆλ τοῦ Κιννάμου¹² καὶ ἑτέρων ἀπὸ δὲ τοῦ μέρους τῆς μονῆς, τοῦ τιμιωτάτου καθηγουμένου κυροῦ Ἀρσενίου, τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Χριστοδούλου καὶ οἰκονόμου, τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Μελετίου, καὶ τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἀντωνίου. Διαταθέντος γὰρ μίτου παρὰ τοῦ Συροπούλου Ἰωάννου καὶ τοῦ ἐνεργούντος τὸ πρωτομανδατορικὸν, τοῦ Καματηροῦ, εὑρέθη τὸ μῆκος πήχεων δεκαπέντε, τὸ πλάτος πήχεων ἑπτὰ, καὶ τὸ βάθος πήχεων δύο ἡμισυ (sic) ὧν δὴ διαστημάτων συμψηφισθέντων παρ' ἡμῶν, κατὰ τὸ σὺνήθεις, εὑρέθη ἡ χώρησις τοῦ τοιοῦτου πλοίου μοδίων θαλασσίων ἀφοῦ ἀφ' ὧν καταπεσθέντων μοδίων ἑκατὸν πενήκοντα, κατὰ τὸ περὶ τούτου πρόσταγμα, ἐναπέμεινε τὸ τοιοῦτον πλοῖον χωρήσειω μοδίων θαλασσίων ἀφοῦ, καὶ παρεδόθη τῷ μέρει τῆς τοιαύτης μονῆς, ὥστε ἐξκουσεύεσθαι κατὰ τὴν περίληψιν καὶ δύναμιν τοῦ προσκυνητοῦ αὐτοῦ χρυσοβούλλου περὶ ἐξκουσείας πλοίων. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ιδ'.¹³ Εἶπερ μέντοι μετασκευασθῆ τὸ τοιοῦτον πλοῖον καὶ πλείονος εὑρέθη χωρήσειω, ἡμεῖς ἀνεύθυνοι ἕνεκα τούτου διατηρηθῶμεθα †

† Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεοχάριστος ὁ Εἰρηνικός †

† Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου Ἀνδρόνικος ὁ Σπληνιάρης †

† Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης ὁ Σγουρός †

† Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Κωνσταντίνος ὁ Σχοινᾶς †

† Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Γεώργιος ὁ Ζέπας †

† Γρηγόριος βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης ὁ Τριβλαττίτης †

† Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεόδωρος ὁ Καρυστινός †

⁴) Προσέθηκα τὴν λέξιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 ἀρχαίου χρυσοβούλλου.

⁵) Τὸ χρυσοβούλλον ἔχει: κατὰ τὸ.

⁶) Τούτοις, εἴτε ἐξ ὧν ἔχουσι τὴν τῶν τελῶν εἰσπραξίν, εἴτε ἐπὶ τούτῳ εἰσὶν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τεταγμένοι. Σὺ δὲ μοι ὄρα καὶ τὰ περὶ τούτου σημειωθέντα ἐν τῇ Πανδώρᾳ [αὐτ. σελ. 84].

⁷) Προσέπισθημεύεσθαι ἐν ταῖς περὶ τοῦ ἀξιώματος τούτου σημειωθείσι μοι ἐν τῇ Πανδώρᾳ (αὐτ. σελ. 87), ὅτι ἔχει ἴσως τὸ τοιοῦτον ἀναλογίαν τινὰ πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς Δ ι α γ γ ε λ ε ὕ ε ἢ καὶ Ἰ π α σ π ι σ τ ῆ ε τοῦ βασιλέως, καθὼς ἀξίωμα ἐν αὐλικόν⁸ οἱ γὰρ Μανδάτορες, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ χρυσοβούλλῳ ἀναφέρεται, συνώδεον τοὺς ἐρχομένους ἢ ἀπερχομένους πρόσοις, εἴτι δὲ καὶ τοὺς ἐξοριστοὺς (τὰ ἐπίσημα πάντως πρόσωπα). Πρωτομανδατορικὸν ἔρα ἐστὶ τὸ τοῦ προεξάρχοντος τῶν Μανδατόρων ἀξίωμα.

⁸) Σησημαίωται μοι καὶ περὶ τούτου (αὐτ. σελ. 80), εἴτι: «Ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων δέχεται τὰς τῶν αἰτούντων καὶ ἀδικουμένων ἀναφορὰς, καθάλλαιον διερχομένου τοῦ βασιλέως.»

¹⁰) Ἐκ τῆς τοῦ Περφυρογεννήτου ταυτησὶ μαρτυρίας, ἣν καὶ ἐν ταῖς πολλακίς μνημενευθείσαις σημειώσεσί μου παρεθέμην (Πανδ. αὐτ. σελ. 116): «Ἰστίον ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι ἀπὸ ἄλλου θέματος εἰς τοὺς ἐλάτας τῶν ἀγραρίων, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ Στενοῦ», εἰκάζω ὅτι τὸ Π ρ ω τ σ ε λ α τ ι κ ὸ ν δηλοῖ τὸ ἀξίωμα τοῦ πρώτου ἐρέτου τῆς βασιλικῆς ἀκάτου εἴτε ἀ γ ρ α ρ ῖ ο υ, ὡς ὠνόμαζον αὐτήν.

¹¹) Πλατύτερον ἐσημαίωσάμην καὶ περὶ τούτου τοῦ ἀξιώματος ἐν τῇ Πανδώρᾳ (τόμ. Ιγ', σελ. 119).

¹²) Συγγενοῦς πάντως τοῦ ἐξ ἐπισήμου οἴκου καταγεμένου ἱστοριογράφου Ἰωάννου Κιννάμου, συγγραφέος τῆς ἱστορίας Ἰωάννου καὶ Μανουῆλ τῶν Κομνηνῶν.

¹³) Προσπίπτει τῇ 1193 ἔτει.

- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεόδωρος ὁ Ταρωνίτης †¹⁴
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Κωνσταντῖνος ὁ Ἰκρίώτης †
- † Ὁ ἐν τῷ αὐτῷ σεκρέτῳ ἐνεργῶν δικαίῳ τοῦ αὐθέντου θεοῦ μου τοῦ μεγαλοδοξοτάτου πρωτονοβελισίμου κυροῦ Στεφάνου τοῦ Γαβαλᾶ¹⁵ τοῦ βασιλικῷ νοταρίου τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου Ἐπιφάνιος ὁ Κρατερός †
- † Ὁ τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου βασιλικὸς νοτάριος Θεόδωρος ὁ Μαδαρίτης †
- † Ὁ ἐνεργῶν τὴν τῆς θαλάσσης δουλείαν δικαίῳ τοῦ πανσεβαστάτου σεβαστοῦ οἰκείου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως καὶ πιγκέρνης¹⁶ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Σεργοπούλου Ἰωάννης ὁ Χρυσανθος †
- † Ὁ ἐνεργῶν τὴν τῆς θαλάσσης δουλείαν δικαίῳ τοῦ πανσεβαστάτου σεβαστοῦ καὶ πριμμικηρίου τῶν Βαρδαριωτῶν¹⁷ κυροῦ Κωνσταντίνου Ταρό . . . η Γεώργιος ὁ Σ . . . †
- † Ὁ ἐνεργῶν δικαίῳ τοῦ αὐθέντου τοῦ καὶ ἀδελφοῦ μου τοῦ πρωτονοβελισιμοῦπερτάτου κυροῦ Μηχαήλ τοῦ Μεσοποταμίτου¹⁸ Ἰωάννης ὁ Μεσοποταμίτης †

Γ.

† Ἐφθασε μὲν ἐξαμωθῆναι παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου τῆς θαλάσσης καὶ παραδοθῆναι τῷ μέρει τῆς σεβασμίας μονῆς, τῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ ἡγαπημένου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τιμωμένης, καὶ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ διακειμένης, πλοῖον ἰδιόκτητον ταύτης χωρήσεως τὸ τοιοῦτον εὑρεθὲν μοδίων θαλασσίων αὐκῶν, εἰς τὴν δωρηθεῖσιν αὐτῷ ἐξκουσσίαν τῶν ἀφ' θαλασσίων μοδίων διὰ χρυσοβούλλου Λόγου τοῦ προβεβασκευκότος αὐτῶν ἀδελφοῦ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, καθὼς ἢ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παραδόσει γενομένη παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου πρᾶξις παριστᾶ.¹

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἕτερος χρυσοβούλλος Λόγος τοῦ θεοστεφοῦς καὶ ἁγίου ἡμῶν αυτοκράτορος ἐπεβραβεύθη τῇ τοιαύτῃ μονῇ, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Νοέμβριον, ἰνδικτιῶνος α',² ἐπιγνωσθεὶς καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς σεκρέτῳ, ἐπικυρῶν μὲ καὶ τὰ προσόντα τῇ τοιαύτῃ μονῇ χρυσοβούλλῃ καὶ λοιπὰ προστάγματα, δωρούμενος δὲ ἐπέκεινα τῶν ἀφ' ἡμῶν καὶ ἑτέραν ἐξκουσσίαν μοδίων θαλασσίων πεντακοσίων, μικρόν τι πλέον ἢ ἔλαστον, ἐν ἐνὶ πλοιαρίῳ, ὀφείλοντος (sic) ἐξκουσσεῖσθαι ἀπὸ τε ναύλου, ἀντιναύλου, δεκατείας τῶν οἰναρίων, κομμερκίου παντὸς ἑτέρου εἶδους καὶ πράγματος, καὶ ἑτέρας οἰκισθῆτινος ἐπιηρείας καὶ συζητήσεως, ἄνευ τῶν κεκωλυμένων εἰδῶν, ἐπεκλήσατο δὲ ἢ τοιαύτῃ μονῇ καὶ ἕτερον πλοιαρίον ἰδιόκτητον αὐτῆς, προσῆλθον τῷ καθ' ἡμᾶς σεκρέτῳ ὃ τε τιμιώτατος καθηγούμενος τῆς τοιαύτης μονῆς ὁ μοναχὸς κύρις Ἀρσένιος, ὁ οἰκονόμος καὶ ἐρομόναχος κύρις Ἀντώνιος, καὶ ὁ μοναχὸς κύρις Μελέτιος, καὶ ἤτησαντο ἐξαμωθῆναι τὸ τοιοῦτον πλοιαρίον καὶ παραδοθῆναι αὐτοῖς· ἡμεῖς τῇ τούτων αἰτήσει προσχόντες ἐπέστημεν τῷ ἀγίῳ τοῦ Σικαίτικου,³ ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον πλοιαρίον ἵστατο, καὶ παρόντων ἀπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου, τοῦ ἐλασιοπαρόχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Συροπούλου, Ἰωάννου ἀναγνώστου τοῦ Καματηροῦ τοῦ ἐνεργοῦντος τὸ πρωτομανδατορικὸν ὀφρῆκιον δικαίῳ τοῦ πανσεβαστάτου σεβαστοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων καὶ ἐπάρχου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Τορνίκη, Βασιλείου τοῦ Ἀρμενοπούλου τοῦ ἐνεργοῦντος τὸ πρωτοελατικὸν δικαίῳ τοῦ βασιλικῷ

χανε Γεώργιος ὁ Μεσοποταμίτης (ἄν. Ἄλεξ. Η', σελ. 242). Θεὸς δὲ μητρῶθεν Ἰσακίου τοῦ Ἀγγέλου ἦν Θεόδωρος ἐκεῖνος ὁ Μεσοποταμίτης, εἰς ὃν καὶ τῆς βασιλείας τὴν διοίκησιν παραδεδώκει ὁ Ἰσακίος. Ἀλλὰ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Μεσοποταμίτης, ὁ μετὰ ταῦτα καὶ Θεσσαλονίκης χειροτονηθεὶς ἀρχιεπίσκοπος, λίαν ἀγαπητὸς ἦν τῷ Ἰσακίῳ, εἴτα δὲ καὶ τῷ Ἄλεξιῳ (Κων. αὐτ. — Γ' Ἀκροπολ. σελ. 401. Colou. Allobrog. 1615.)

¹) ἢ προηγουμένη δηλαδὴ ὑπ' ἀριθ. Β'.

²) Ἔστιν ὁ κᾶν τῷ προλόγῳ μνημονευθεὶς ὑπ' ἀριθ. 24.

³) Οὐκ εἶδ' αὖτε περὶ ταύτης τῆς τοπιθεσίας.

¹⁴) Τῶν ἐπισήμων ἦν καὶ τὸ τῶν Ταρωνιτῶν γένος. Ἄλεξιου γὰρ τοῦ Α' γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ ἦν Μιχαήλ ὁ Ταρωνίτης, ἐν καὶ πρωτοσεβαστὸν τεύμηκεν, εἴτα δὲ πρωτοσεβαστάριον, καὶ τελευταῖον πανυπερσεβαστὸν καὶ σύνθωκον τῷ καίσαρι Νικηφόρῳ τῷ Μελλισσηνῷ (ἄν. Ἄλεξ. Γ', σελ. 78. Πρβλ. καὶ Ζων. σελ. 296).

¹⁵) Καὶ τῶν Γαβαλάδων τὸ γένος (σωζόμενον καὶ καθ' ἡμᾶς ἐν Θήρῃ, Νάξῳ, Ἄμοργῳ καὶ ἄλλαις νήσοις τοῦ Αἰγαίου) ὑπῆρχε τῶν ἐπιφανῶν· οἱ καὶ ἐδάσποσαν τῆς Ρόδου ἐκ διαδοχῆς ἀπὸ τοῦ 1233—1309. Περὶ τῆς τοιαύτης δὲ δεσποτείας αὐτῶν καὶ τῶν κοπέντων παρ' αὐτῶν νομισμάτων ἐκδέδωκε πρὸ ἐξουσίας ἐν τῇ Πανδώρῃ (τόμ. ΙΒ', σελ. 97—102) σοφὴν διατριβὴν ὁ ἀριστὸς μοι φίλος Παῦλος Λάμπρος, ὁ πολλὰ μέχρι τοῦδε ζοφερὰ χάσματα τῆς νομισματολογίας εὐστόχως διαφωτίσας, καὶ εἰπερ τις καὶ ἄλλος εὐγενῶς ἅμα καὶ εὐσταθῶς ὁσημέραι ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς τοῦ ἔθνους εὐκλείας. Ἐγωγε μέντοι ἐν τούτῳ καὶ μόνῳ ἐνδοιάζω τὴν τοῦ σεβαστοῦ φίλου ἀποδείξασθαι γνώμην, ὅτι τὸ ἐπώνυμον Γαβαλᾶς συνωνομεῖ τῷ «Κεφαλαῖς» (ἐκ τοῦ γὰρ α ἢ κ ἢ δ α = κεφαλή), ὡς λέγει. Εὐλογώτερον ἂν εἴη τὸν πρῶτον οὕτως ἐπωνομασθέντα ἐκ τῶν Γαβαλῶν τὴν καταγωγὴν ἔχειν, πύλωος παραλίῳ τῆς Συρίας (τανῶν Διζεμπιλῆ).

¹⁶) Αὐλικὸν ἄξιωμα τῆς Πιγκέρνης, ὃ δηλοῖ τὸν βασιλικὸν οἰνοχόον· «Μιχαήλ ὁ οἰνοχόος, ὃν καὶ πιγκέρνην συνήθως οἱ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ὀνομάζουσιν» (ἄν. Ἄλεξ. Η' σελ. 242).

¹⁷) Τὸ μὲν Πριμμικηρίου ἐστὶ τὸ λατ. Primitivus (ἐκ τοῦ primitus—coga, πρῶτος κηρὸς), ἡγεμονία· «οὗ τὸ ὄνομα ἐν τοῖς κηροχύτοις τῶν ἀρχῶν δευτέρως πρῶτον ἀναγράφεται», ἢ φέρεται ἐν τῷ τοῦ Οὐλερίου λεξικῷ (ἐκδ. Σ. Α. Κομμαν.). Βαρδαριῶται δὲ ἐλέγοντο οἱ πέραν τοῦ τῆς Μακεδονίας ποταμοῦ Βαρδαρίου (Ἄξιου) περὶ τὴν Ἀχρῖδαν (Λουχινδὸν) οἰκήσαντες Τοῦρκοῖ ὧν ἡγεμόνευσαν ἐπὶ Ἄλεξιου τοῦ Α' ὁ μέγας πριμμικηρίας καὶ ἐκ Σαρακηνῶν ἔλκων τὸ γένος Ταπίκιος (βλ. ἄν. Ἄλεξ. Δ', σελ. 109 μετὰ τῶν αὐτ. σημ. τοῦ Δουκαγγίου).

¹⁸) Παλαιὸν ἅμα καὶ ἐπιφανὲς ὑπῆρχε τῶν Μεσοποταμιτῶν τὸ γένος. Καὶ ἐπὶ τοῦ Α' Ἄλεξιου δευῖς Φιλιππουπέλωος ἐτόγ-

βεστιάριου κυροῦ Εὐσταθίου τοῦ Κασταμονίτου, Μανουήλ τοῦ Κινάμου, Κωνσταντίνου τοῦ Τζίτα καὶ ἐτέρων, μηδὲ τῶν δηλωθέντων μοναχῶν ἀπολιμπανομένων, τῷ συνήθει ἐξάμφ' αὐτοῦ καθυπεβάλομεν. Μίτου γὰρ διαταθέντος παρὰ τῶν δηλωθέντων, τοῦ τε Συροπούλου καὶ τοῦ Καματηροῦ, εὐρέθη τὸ μήκος τούτου πήχεων δέκα πρὸς τῷ ἡμίσει, τὸ πλάτος πήχεων ἕξ, καὶ τὸ βάθος πήχεος ἑνὸς ἡμισυ τετάρτου· ἃ δὴ διαστήματα συμφηφίσκοντες κατὰ τὸ σύνηθες, εὐρομεν τὴν τοῦ τοιοῦτου πλοικαρίου χώρασιν ποσομένην εἰς μοδίους θαλάσσης ἑξακοσίου ἐξήκοντα ἑνὸς (sic), ὡς τῆς μὲν πρώτης μὴ ἐχούσης οἰανδῆτινα χώρασιν, τῆς δὲ πρῶτης ἐαθείσης ἀκαταλογίστου, διὰ τὴν τῶν σχοινίων καὶ τῶν σιδήρων ἀπόθεσιν· ἀφ' ὧν ὑπεξαίρεθέντων μοδίων ἐξήκοντα, κατὰ τὸν περὶ τούτου ὄρισμόν, ἐναπελείφθη ἡ τούτου χώρασιν εἰς μοδίους θαλάσσης φ' ἑ. Ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς προτέρας παραδόσεως ἐλοιπάζετο, μόδιοι ἑβδομήκοντα ὀκτώ, ὑπεξελόντες καὶ τούτους ἀπὸ τῶν τοιούτων πεντακοσίων ἑνενήκοντα πέντε μοδίων, περιεστήσαμεν τὴν τούτου χώρασιν εἰς μοδίους θαλάσσης πεντακοσίου δεκαεπτά. Ὅθεν καὶ παρεδόθη τῷ μέρει τῆς δηλωθείσης μονῆς, ἐπὶ τῷ ἐξκουσεύεσθαι, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν προσόντων τῆς τοιαύτης μονῆς προσκυνητῶν χρυσοδοῦλλων Λόγων, περὶ ἐξκουσείας πλοίων.

Μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος τρίτης † 4

- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Γεώργιος ὁ Ζέπας †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου Νικηφόρος ὁ Πεπαγωμένος †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου Μιχαὴλ ὁ Ἄγιοκναργυρίτης †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Κωνσταντίνος ὁ Σχοινᾶς †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεοχάριστος ὁ Εἰρηνικὸς †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου Ἀνδρόνικος ὁ Σπληνιάρης †
- † Ὁ τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου βασιλικὸς νοτάριος Θεόδωρος ὁ Βουνιώτης †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Ἀλέξιος ὁ Σερβόπουλος †
- † Γρηγόριος βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης ὁ Τριβλαττίτης †
- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Ἰωάννης ὁ Σγουρός †
- † Ὁ ἐνεργῶν δικαίω τοῦ πρωτονοβελισμοῦ περὶ τούτου κυροῦ Στεφάνου τοῦ Γαβαλά, Γεώργιος ὁ Χορηγητόπουλος †

- † Ὁ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης Θεόδωρος ὁ Μαδαρίτης †
- † Ὁ Μεσοποταμίτης Μιχαὴλ †
- † Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως καὶ παραθλασσαίτης Κωνσταντίνος σεβαστὸς ὁ Σχοινᾶς †
- † Ὁ Πατζαρᾶς Γεώργιος †
- † Ὁ Εἰρηνικὸς Θεοχάριστος †
- † Γεώργιος ὁ Μονομάχος †

ΠΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΣΗ.

Παλαιὸς μῦθος. — Νέον Διήγημα.

«Τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελέθειν.»
(Ἰσοκράτης.)

Ἐνθυμείσαι, ἀναγνώστα μου, ὅτι ὑπῆρξες ποτὲ παιδίον; ἐνθυμείσαι τὰ ὄρατα καὶ ταχύπτερα ἔτη τῆς φαιδρᾶς σου ἐκείνης ἡλικίας, ἧτις ἤρχισεν ὅτε ἤρχισες νὰ ὀμιλήσῃς, καὶ ἐτελείωσεν ὅτε ἤρχισες νὰ σκέπτεσαι; ἐνθυμείσαι τὰ ξύλινα ἄλογά σου, τοὺς μολυβδίνους σου στρατιώτας, τὰς παραφώνους σου σάλπιγγας, τὰ μακρὰ καλάμια, ἐφ' ὧν ἵππεύων περιέτρεχες τὴν κάτω αὐλὴν τῆς πατρικῆς σου οἰκίας, κυνηγῶν ἀπκνθρώπως τὰς ἀνκκυώσας τὸ χῶμα ὀρνίθας καὶ ταρασσῶν τὸν ὕπνον τῆς θερμαινομένης εἰς τὸν ἥλιον γαλῆς; ἐνθυμείσαι τὰς ἀτελευτήτους ἐκείνας ἑσπέρας τοῦ χειμῶνος, καθ' ἃς, ὀκλαδὸν πρὸ τῆς μάμμης σου καθήμενος, ἠτένιζες τὸν γοητευμένον μικρὸν σου ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὰ στίλβοντα δίοπτρά της, ἐνῶ ἐκείνη προσεῖχε σοφρὰ μὴ περιπλέξῃ τὸν μίτον τοῦ νυκτερινοῦ της ἐργοχείρου; Τί ὄρατοι χρόνοι! τί χρυσῆ ἐποχὴ! Ποσάκις τὰς ψυχρὰς τοῦ Ἰανουαρίου ἑσπέρας, ἐνῶ ἔδρεν ἕξω ἡ βροχὴ τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων καὶ ἐστροβίλου ὁ βορρᾶς τὸν ἀνεμοδείκτην τῆς καπνοδόχης, ἐκάθισα—ὡς ἐκάθισες βεβαίως καὶ σὺ, ἀναγνώστα μου—ἀπέναντι τῶν σπινθηρακιζόντων δαυλῶν τῆς ἐστίας, πορφυρῶν τὰς παρειάς μου εἰς τὰς φλόγας της καὶ στηρίζων τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὰ γόνατα τῆς γραίας μου μάμμης, καὶ τὴν παρεκάλεσα, θωπεύων τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ κλαυθμηρίζων μετὰ ταῦτα, νὰ ἀνοίξῃ τὰ μαρμαρένια πλέον καὶ ἐπιχνοῶντα ἤδη, ἀλλὰ φιλόμυθα πάντοτε καὶ φλύαρα χεῖλη της, καὶ μὰς διηγεθῆ κένεν παραμύθει! Τί ἀτελεύτητοι παρακλήσεις ἦσαν ἐκεῖναι, καὶ πόσον ἤξευρε νὰ προσποιῆται τὴν ἀκαμπτον ἡ ἀγαθὴ γραία! Οὐδὲν ἀπεκρίνετο κατ' ἀρχάς, καὶ ἡ σιγὴ της ἦτον ἱκανὴ νὰ ἀπελπίσῃ πᾶσαν ὑπομονήν,

4) Προσπίπτει τῷ 1199 ἔτει.